

ANA VUČKOVIĆ

Surfing
SERBIA

■ Laguna ■

Copyright © 2012, Ana Vučković
Copyright © 2012 ovog izdanja, LAGUNA

BIBLIOTEKA
MERIDIJAN
Knjiga 37



Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

SURFING SERBIA

1.

Noć. Tri ujutru. Izašla sam iz prevoza i krenula kući. Odjednom su se pojavili. Bilo ih je pet. Psi. Krenuli su za mnom. U ulici sam bila sama, jedino bi sporadično prošao koji auto. Da žele, mogli bi da me pokidaju ovde. Osetili su moj strah i počeli da skaču okolo. Ne na mene, oko mene, ali dovoljno da me uplaše. Počela sam da se branim, da vrištim i mlatim torbom. Razbežali su se, ali sam i dalje mogla da ih vidim. Bilo je dovoljno samo da se okrenem, pa da nastave. Sutra ću o tome pričati na televiziji. Trebalo je da pričam o svojoj knjizi, koja je već bila prilično stara i neaktuelna. Jutarnji program. Podseća me na one filmovane njujorške doručke, one na kojima nekoliko pametnih, zabavnih ljudi priča uglav dok maže puter na prhko testo. Reflektori umesto sunca, jer je u studijima dan samo na scenografiji. Dobro jutro, Ana. Čak i ako kažem neku besmislicu, to će znati mnogo ljudi, ali ne oni koje ja poznajem. Moji nezaposleni prijatelji spavaju, a oni

zaposleni su već na poslu. A opet me nekako svi vide. Prviđam im se kako pijem kafu i prelistavam dnevne novine smešeći se jednako zabavna kao i noću, kada su moje misli britke i kad teram ljude da vrište od smeha ili piju više. Pomenula sam pse na gradskoj televiziji. Ja mnogo volim pse, samo što mislim da oni nešto ne vole mene. Osećaju moj strah, a strah je najgori. Pričala bih im kako se ja zapravo *najviše plašim straha*. Naravno, i da budem izujedana, ali taj strah... stvarno me mori, a štikle mi se gule po izlokanom putu. Pa što izlaziš? Zato što volim. A zašto ne voziš kola? Kad voziš kola tada ne smeš da popiješ tamno točeno. Možeš, ali to jedno. A ja tako volim da me ugrije pivo i volim da se šetam po kraju. Tada bolje pišem. Jednog dana, ako se to proda dobro, unajmiću vozača. Ali ću i tada da mu kažem: „Luj, pusti me ovde, hoću da se prošetam.“ I onda će me oni isti psi pojesti na njegove oči. Pritom, ja volim pse – imala sam psa kao dete, narastao je u jednom trenutku kao tele, pa sam ga čak i jahala. Ana, šta sledeće očekujemo od tebe? Pa, pišem nešto. Laž. Ispravljam grešku. Svakog dana čovek piše knjigu, a ja sam sad u akumulativnoj fazi. To je eufemizam za krajnju lenjost, koju sam čak i ja prestala da glorifikujem. Putujem sada, za koji sat. Naučnički kamp. Nije tako kao što izgleda. Pisaću projekat o umetnosti. Jako lepo, Ana. Javi nam se kad to bude aktuelno. To uvek kažu, da im obavezno sve javite. Dovršavam kafu i izlazim napolje. Uvek imam tu ideju da ljudi znaju da sam upravo bila na televiziji kada izađem iz zgrade televizije. Ali samo tad. Posle toga, kao da nisam bila nikad. Gužva. Treba se spakovati. Ljudi mrze gužve. Volim gužve, ne volim

pakovanje. Ovog puta sam odlučila da se ne plašim za stvari. Kao da će se nešto posebno desiti sa stvarima, kad krenem na put. Kao da neće biti samo premeštene iz jednog mesta u drugo. To je strah usađen odmalena, da nešto slučajno ne polomiš. A kasnije shvatiš da su to stvari koje ostaju takve kakve su i kada kolima ulaziš u krivine i kada se podigneš na nekoliko desetina hiljada metara. Čak se ni vinu neće ništa desiti, jer je zavijeno u peškire. Zato je bolje zaviti vino u ružičaste gaćice. Sa fenom je drugačije, on nimalo ne trpi i gotovo da ne zna kad je na drugom mestu. Sem ako ne odem negde gde je struja jača. A da li će isto funkcionisati svuda? Možda ne na Mesecu. Mada imam utisak da bi i tamo iz nekog čudnog razloga radio. Znaš kad te iznenadi da nešto zapravo može, a mislio si da ne. Kao kad misliš da ne može da prođe neko tvoje opravdanje, a onda ipak uspe. I to neko sasvim budalasto. Na Mesecu je hladno i suvo, tamo bi fen radio samo da se može naći kakav utikač. Ovog puta sam odlučila da prvi put hladne glave krenem na put. Tog dana sunce je gorelo vrlo dugo, a onda je odjednom samo zašlo za komšijsku kuću. I onda je bašta dobila neku tamnu svečanost. Bila sam ranjiva kao i uvek pred put. Ne ide mi se. Uvek sam htela da ostanem kod kuće i da mi tu bude lepo. Volim da se vozim. To da. Ali, ne i da stignem. Zato ne razumem ljude koji se cele godine muče da zarade, a onda idu na obično more...Kod kuće su ploče i poznat krevet. Htela sam nekog s kim bih mogla da simuliram letovanje. Da kažemo da idemo negde i da se onda zaključamo u kuću, da kuvamo i smejemo se. Da svi misle da smo na Karibima, a da mi budemo

na Zvezdari. Ostati kod kuće, da ceo dan, da ceo život bude predivan. Stalno uživati, cele godine – u tome je poenta. Kod putovanja, u stvari, postoji samo početni strah. Kao pri ulasku u more. Kad tamo uđeš, ne izlazi ti se iz njega. Ana, izađi, u vodi si tri sata, jainici će ti poplaveti kao šljive! Iako sam ja jainike uvek zamišljala kao knedle sa šljivama. A opet putovanja više volim nego drugi. Sve je putovanje. I filmovi i ploče. Ne samo slikati se pored građevina. Zapiti se u Holandiji sa Holanđaninom, upoznati nekog za koga će ti istinski biti žao što ga više nikad nećeš videti, čudna hrana, depresivna jutra na putu, bure i oluje sa terase, pogled koji se proteže ka ljudima koji žure na posao i stavljanje rešetki na metro. Hladnoća. Naježenost kože. Uzbudjenje.

Vozim se tramvajem do stanice. Tamo nam je mesto sastanka. Sunce mi obasjava kosu dok se vozim sedmicom. Ponekad pokušava da te umilostivi svojim prerusavanjem u prženo jaje, ali pametni ljudi ne padaju na to. Ne ide mi se, ali znam da će biti bolje uveče. Mesec je strašan kad se zagledaš u njega. Retko ga gledam, iako više volim noć. Tad su mi misli britke, nešto mi se uvuče u kosti. Mesecu vidiš karakter, one kratere, kao akne. I to sam imala, mada su se povukle. Kao kod Bukovskog. Ali dobro, jedno vreme nisu postojale sise. A onda su u zakasnelom pubertetu buknule zajedno sa aknama i krenule svuda sa mnom. U dvadesetoj. Na koju li ću familiju povući? A možda zapravo imaš nešto na čukunbabe Đurđelenu ili Gospođinku. Desi se saobraćajka. Imaš divne grudi. Čak i da umreš pantiće me po njima.

Bila je ok osoba i da, imala je one dve sjajne lopte, evo, čak i sada joj zavidim mrtvoj. Zašto ljudi moraju u novinama da govore sve najbolje o pokojnicima? Oduvek sam mislila da ću biti ravna, sa čistim licem. A u stvari je obratno. Ali priroda ti uvek ostavi neki adut. Čak i najgoroj nakazi ostavi morski plave oči ili ubici ostavi neuračunljivost, a lepotici oduzme pravo da bude srećna, ali uvek je neki adut tu. Debela ružna žena koja živi u najgoroj rupi u najzabačenijem selu i nezaposlena je možda ima najbolji seks koji je iko ikada na planeti iskusio. Iako da, ja u to ne verujem. Jer mislim da seks ima veze sa inteligencijom. Loša teza. Mislim zapravo, inteligencija, saznanje, daje nam da maštamo, stvaramo nova čula, da ih oštremo, pa više uživamo. Ili ne, možda se baš tu blokiramo, jer znamo previše. Ko više uživa u književnosti? Ljudi koji je do srži poznaju ili laici, čiji senzorni sistem i percepcija nisu otupljeni teorijom? Čitala sam u Gini-sovoj knjizi o poliorgazmičnoj ženi. Ona reaguje na šum, nije njoj lako. Cirkuska atrakcija. Bradata žena. Svi smo onda za cirkus. Svako je izražajan u nečemu. Sem ljudi koji nisu ni u čemu. Ali možda su baš oni atrakcija. Autentična bezizražajnost. A opet, teško je poliorgazmičnoj ženi sa muškarcima. Ona je gotova i kada čuje samo korake na vratima ili motor njegovih kola. E, to su zanimljive i britke misli. Ali njih nikad nemam ujutru. Ujutru je moje tumačenje površno. Zato mi se sada nigde ni ne ide. A opet me i onda nekad iznenadi britkost. Kao kad ideš na ispit. Postoji onaj momenat kad bunovan misliš da ne znaš ništa, pa onaj jedan dodir sa spoljašnjim svetom koji te uplaši,

ali i razbistri. Ja sam onda ljubomorna na ljude koji ne moraju da urade što i ja. Njihovi životi su možda jadni, ali oni ne moraju sad na ispit. Za ispite treba ustati. Takva je alternativa za mene da budem budna ujutru u devet. Ali dan prerasta u noć i ako se dovoljno ne porani, zakasniće se. Zašto neko eksplicitno deci u školi ne kaže da su te dve polulopte na prastaraj karti zapravo jedno, da se ovaj i onaj deo se spajaju, Aljaska, Rusija i Amerika? I da je sve to povezano, da sve ide ukруг. Zašto, da bi do te istine deca došla sama? Ili, zašto neko za dete kaže da ima dvadeset meseci? Zašto onda ja ne kažem da imam trista meseci? Ako je već napunilo godinu dana, tako treba da se kaže. Kao da se krije istina, kao da je ona i dalje naučno nepokrivena ili da je velika tajna, možda. Ili se dete i dalje razvija, pa je svaki mesec neki poseban segment? Pa zar nije tako i kasnije? Zar se i ja ne razvijam svakog meseca, iako Pijaže o meni ne razmišlja nimalo. Ili se zapravo ne razvijam? Sem fizički, kada se zimi gojim u bokovima, većitim branicima moga tela. Jednostavno prođe godina, a ništa ti se nije promenilo. Ne razvijaš se. A zašto se ne bi promenilo? Godinu dana, za to vreme se možeš zaljubiti strasno, napisati nešto, otići negde i vratiti se. Preslušati hiljade pesama. Ili samo nekoliko, ali vrlo pažljivo. Šta je u biti godinu dana za istoričare? To oni i ne računaju. Bila je bitka, pa je deset godina kasnije bio rat, a onda već pređeš na neki novi vek. A mene uvek zanima šta je radio neki običan čovek neke godine koja je za istoriju dosadna. Još malo pa moja stanica. Ustajem, čisto da to dam do znanja i ostalima u borbi za vrata. Napolju me, uz kantu za otpatke čeka

pas. Zašto me psi ne napadaju danju? Gotovo da ih i nema, a ako su tu, kunjaju na pijacama, na stanicama, jedva i otvaraju oči, sunčaju se.

Evo ga Đorđe. Visok. Mršav, smeđ, ozbiljan, uvek u nečem braon ili bordo. Nekako nikad ne bismo išli zajedno. Premršav je za mene, mogla bih i samo jednom rukom da ga podignem. I pretamna sam za njega. Kao dete imala sam teoriju da se slažu samo momci tamne i devojke svetle kose, ali me je razuverila Pokahontas. Đorđe je nežan, a opet praktičan. Naučnik. Čeka me. On se bavi kombinatorikom vremena. Sladak je. I pametan. I voleo me nekad. On je ozbiljan i ambiciozan zdrav mlad čovek. On je ta budućnost. A ja sam odrtavela lenja devojčura, koja je jutros jedva ustala. Metež ljudi. Oni imaju svoje teorije, svoje teze, imaju ambicije i ciljeve i dobre proseke i razmišljaju o tome. Ja razmišljam o sebi. Ja sam tu nekako upala da bih bila s njim. Moja teza lebdi u vazduhu. Nemam je. On me poljubi. Ovo je Ana. Svi se okreću. Zdravo, Ana! Uglas. Okružuju me. Očekujem žurku upoznavanja u pretesnom vozilu u pokretu. Kao u *Neki to vole vruće* uz maraskino trešnje u uskom kupeu. Moram da napišem svoju tezu u hodu. Uvek je gore imati ih nekoliko. To znači da nisu ozbiljne, a ja sam kraljica neozbiljnosti, proizvoljnosti. Ovog trenutka sam samo kraljica, jer svi gledaju u mene. Nisam kasnila, ali izgleda da su svi bili tu pre mene. Kako su revnosni i vredni, verovatno operisani od one jutarnje mrzovolje, koja prerasta u želju da nikada, nikada ne ustaneš iz kreveta. Đorđe me ljubi. Doduše retko, samo onda kad mora. Treba mi malo više telesnosti. Zajedno sedimo, jedno

pored drugog. Razgovaramo... Bila sam u jutarnjem programu. Ja volim televiziju. Volim da se zna. Vorhol. Volim da zna i Marta, pametna Marta, debela, plava i pametna. Osoba na koju ne mogu da budem ljubomorna. Ona ima ono što ja nemam. Ne pamet, nego tu britkost. Ja sam proizvoljnost i šarm. A ona je ozbiljna osoba koja pravi projekte, brine o okolini i zaista je inteligentna. Sigurno će neku stipendiju dobiti ona, a ne ja. Ja ću spavati, ustajati kasno i praviti plejliste za sušenje kose.

Stigli smo. U istoj smo sobi. Kao velika fantazija iz tinejdžerskih filmova iz osamdesetih. U sobi smo zajedno, ležimo na krevetu. Onda on odlučuje da se raspakuje. Ja uopšte nisam planirala da se raspakujem do kraja puta. Onda je došla Marta da priča o svom projektu i to ga je spaslo od mene. Izgledao je preozbiljno i pomalo zabrinuto. Ustala sam, nisu mi se slušali njihovi razgovori. E, posle kada budeš nešto želeo, neću ti dati. Inat. Postajem neka žena od pre sto godina. Marta priča o molekulima, a ja sam imala tezu o imenima za bendove... *Volt end d Diznis*. On joj priča o novom zadatku koji je radio, o mejlu koji je poslao čoveku koji je najčuveniji kombinatoričar. Vruće mi je. Skidam se, iako oni to ne primećuju. Oblačim providni beli negliže, jedan od onih da budete lepi dok spavate u gotičkom zamku. Izlazim na terasu. Duva jak vetar. Grudi probijaju tkaninu. Kao crvene jagodice u grizu... Đorđe je hteo da ostane sa Martom, a u međuvremenu je došao i neki Steva fizičar. On se nije ni pozdravio sa mnom. Mora da me je pomešao sa nekakvom čudnom kalom na terasi, onako u beloj spavaćici. Razmišljam

koliko bih volela da sam udata za čoveka koga volim negde u vreme Nušića. U to doba devojke nisu išle u biro za zapošljavanje. Praviš štrudlu kod kuće i čekaš muškarca koga voliš da se vrati s posla, pojede štrudlu, okači šešir i odvede te u krevet. I ljubi te, a ti jezikom napipavaš zrnca maka među njegovim zubima okovanim kicoškim brčićima. I voliš njega, industrijalca sa brčićima. Ili advokata. Teofilović ili Anastasijević. Da te voli i da mu rađaš decu, a da u tome nema ničeg ružnog i podaničkog. Regresija. Čudno je to. Moja mama kada se čuje telefonom sa prijateljicom pita je šta joj radi dečko, iako je prijateljica udata, a mi devojke šalimo se sa „šta ti radi muž?“.

O čemu bi mogla da bude moja teza? Moja baka i njene stare slike? Nekad sam mislila da su fizionomije bakinih drugarica, devojaka tog vremena, nemoderne. Mislila sam da što si dalje u prošlosti da je tvoj genetski materijal u nekakvoj fiktivnoj, samo meni znanoj regresiji, pa da njihova lica nikako ne mogu biti moderna. A modernost lica ne postoji. Svaka od nas mogla bi biti jedna od njih. Možda bih mogla da predložim takvu teoriju. Ali ona bi važila samo ako bih rekla da smo nastali od majmuna. Ljudi su prvo kreštali i hodali povijeno i bili dlakavi i ružni, a onda su ustali, artikulisali se i prolepšali. Tom logikom, svaka naredna generacija je lepša i lepša. Ili je, ipak, došlo do stagnacije u jednom momentu? Kad je, u stvari, prestala evolucija i od kada je lepota počela da se računati? Promena modernosti lica se ne može primetiti u ovako malom razdoblju. A iskreno, neke bakine drugarice su lepše od nekih mojih. Pitaće me onda šta

je to modernost lica, a ja ću se zapetljati, iako znam na šta mislim. Donka i Bela ili Belka i Dona, babine drugarice, poginule u bombardovanju, nisu ni znale za televiziju, ali njihova lica bila su moderna, one bi u nekom drugom vremenskom i prostornom kontekstu bile na *Fashion TV*-u. Isto važi i za mladića sa slike iz 1920, za koga znam kako bi izgledao kao panker, iako na slici puši lulu i nosi opanke. Teorija o tome nikog ne bi zanimala sem mene. A i slabi su mi argumenti.

Stigli smo. Marta i Steva otvaraju kese i jedu. Krekeri mirišu kao čarape. To može da bude naziv nekog benda. Razgovor iznutra. Obrisi dupeta. Ja sam uvek u centru pažnje, ali to sad nikog nije zanimalo. Ispred su se igrali kućići. Skakali su jedni na druge i lajali. A meni u stomaku kao da je isto tako stajalo neko kućence koje se, da ne bi palo, održavalo na rubu unutrašnjosti mog stomaka tako što je unedogled grepkalo njegove zidove. Šta je tvoja teorija, Ana? Martu zanima. Okrećem se. Ispod nemam ništa, ali me oni gledaju u lice očekujući odgovor. Moja teorija je da imam dve. Steva spušta pogled s mog lica. Imam dve teorije. O imenima za bendove i o surfu. Znae surf? Muzika surf? Čuli ste verovatno. Klimaju glavom. Meni je ta muzika uvek bila malo više kaubojska nego morska. Nikad mi ništa nije bilo morsko sem tonućih gitara. Znae ono, kada u surfu imate osećaj kao da ton samo klizne nadole? Pokazujem im rukama, simuliram sviranje gitare. To je vrlo neodređeno, ali čemu to služi? Kakav napredak? Do čega će to dovesti? A do čega najčešće dovode tvoje teorije? To sam htela da je pitam, ali nisam. Koja ti je premisa, Ana? Klimava ti je premisa. To su samo

asocijacije, Marta. Odgovaram joj da su ljudi vrlo često intuicijom dolazili do saznanja. Ili u snovima. Mendeljejev je, na primer, sve sanjao. Draga Ana, jedini san u vezi sa Mendeljejevim je Sankt Petersburg. To je bilo najduhovitije što je ona rekla za celo to veče. Dečaci su se čak i nasmejali. U pravu je. Onda ja nemam tezu. Htela sam da joj kažem da bih možda imala premisu, da se počisti iz moje sobe, kako bih bila sama sa svojim dečkom, ali ni on nije izgledao kao da čezne za tim. Bilo mu je zabavno da priča s njom. Zapravo, nekako i nije bio moj dečko. Sedeo je i gledao me na isti način kao i ona. Dosadno, ispitivački. A bila sam tako zanosna na mesečevoj svetlosti. Vidim da ne ide objašnjavanje i vraćam se na terasu. Gledam u Mesec.